

Аб дзеянні атамнай радыяцыі

Пан старшыня!
Панове дэлегаты!

Мы ўважліва выслухалі тут выступленні многіх дэлегатаў, якія на аснове даступных ім навуковых матэрыялаў паказалі нам дзеянне атамнай радыяцыі на чалавека і акружаючае яго асяроддзе. Адлюстравваючы ўсё больш шырокую заклапочанасць сусветнай грамадскасці, выступаўшы да мяне паважаныя прадстаўнікі Чэхаславакіі, Савецкага Саюза і раду іншых краін справядліва ўказвалі на тое, што радыяактыўнае выпраменьванне пры дасягненні пэўнай канцэнтрацыі аказвае шкоднае біялагічнае дзеянне на неахоўванага чалавека, парушаючы розныя жыццёвыя працэсы ў яго арганізме. Даказана, што чалавек, які падвергся змярэнню атамнай радыяцыі ў пэўнай дозе, можа захварэць на так званую «прамянёвую хваробу», якая, у канчатковым выніку, можа прывесці да смерці. Рост атамнай радыяцыі можа выклікаць згубныя вынікі. Мы лічым, што пры абмеркаванні пытання аб дзеянні атамнай радыяцыі гутарка павінна ісці перш за ўсё аб радыяактыўным выпраменьванні, крыніцай якога служаць эксперыментальныя выбухі атамных і вадародных бомб. Абмяркоўваеме намі пытанне з'яўляецца сур'ёзнай перасцярогай аб неабходнасці дасягнуць пагаднення аб спыненні выпрабаванняў ядзернай зброі.

У народаў усяго свету не можа не выклікаць трывогі той факт, што з развіццём і ўдасканаленнем атамнай і вадароднай зброі колькасць эксперыментальных выбухаў пастаянна расце. Паводле паве-

чала-б знішчэнне інстытутаў, ад якіх залежыць цывілізацыя, і смерць сотняў мільёнаў людзей».

Вось, панове, як-бы выглядала вайна з ужываннем так званых «чыстых» бомб, якую рытууюць для народаў правячыя колы ЗША. Самі яны добра ведаюць, што ніякіх «чыстых» бомб не існуе. Амерыканская газета «Брысчэн сайенс монітар» 29 чэрвеня 1957 года пісала, што ўсе заявы аб стварэнні чыстых бомб «маюць сваёй мэтай не дапусціць заключэння пагаднення аб спыненні выпрабаванняў ядзернай зброі». Нельга не згадзіцца з гэтым сцвярджэннем.

Дазвольце мне, пан старшыня, у абвясненне заяў прадстаўнікоў ЗША і Францыі аб тым, што ў нас няма прычын для трывогі, прывесці некаторыя выказванні вядомых вучоных розных краін свету па абмяркоўваемаму намі пытанню. Так, газета «Н'ю-Йорк тайме» 20 кастрычніка 1956 года паведамляла, што 62 вучоныя Брукхавенскай лабараторыі камісіі па атамнай энергіі ЗША заклікалі да далейшага абмеркавання і вывучэння «небяспекі для цяперашняга пакалення стронцыя-90 — смеротнага ізатопа, які ўзнікае пры выпрабаваннях вадародных бомб». Далей, 24 амерыканскія вучоныя Вашынгтонскага ўніверсітэта ў Сант Луісе заявілі, што «выпрабаванні ўжо нагрэлі верхнія слаі

Выступленне кіраўніка дэлегацыі Беларускай ССР
К. В. КІСЯЛЁВА ў Палітычным камітэце XII сесіі
Генеральнай Асамблеі ААН 8 лістапада 1957 года

У выніку выпрабавання амерыканцамі вадароднай бомбы на востраве Бікіні ў сакавіку 1954 года радыяактыўны пыл і ападка паразілі, як паведамляў карэспандэнт агенцтва Асоцыяйтэд Прэс у пачатку мая гэтага года, 239 жыхароў Маршаллавых астравоў, 28 амерыканскіх ваеннаслужачых на прылеглых астравах і 23 японскіх рыбакоў на судне «Фукуру-мару», якое знаходзілася за 90 міль ад раёна выпрабаванняў. Ёсць ахвяры і сярод насельніцтва штатаў Невада і Юта, дзе адбываюцца ў ЗША выбухі атамных бомб. Газета «Нэйшнл гартзіян» пісала 20 мая 1957 года наступнае: «У мінулым годзе школьнік Марцін памёр ад лейкеміі ў бальніцы Рэнс. Адзін з дактароў, якія лячылі хлопчыка, сказаў, што прычынай смерці з'явіліся атамныя выпрабаванні».

Але небяспека эксперыментальных выбухаў выходзіць далёка за межы таго раёна, дзе праводзяцца выпрабаванні ядзернай зброі. Выбухі атамных і вадародных бомб заражаюць радыяактыўнымі часцінкамі паветра, глебу, ваду. Радыяактыўныя прадукты, якія ўтвараюцца ў выніку выбухаў, падымаюцца ў верхнія слаі атмасферы. А затым, кандэнсуючыся на пыладобных часцінках, гэтыя прадукты разносяцца паветранымі цячэннямі ўсюды і частупова асядаюць на зямлю, павялічваючы ступень небяспечнай радыяактыў-

года ў ЗША, вядомыя амерыканскія вучоныя-атамнікі Шуберт і Лэп. Выкрываючых, хто сцвярджае, што ядзерныя выпрабаванні не павялічваюць у вялікай ступені небяспеку радыяцыі, гэтыя вучоныя ўказваюць, што небяспека для людзей усяго ў адну дзесятую долю працэнта магала-б пагражаць 2,5 мільёнам чалавек. Вадародная бомба ў 30 мегатон, паводле ацэнкі Шуберта і Лэпа, можа распаўсюдзіць смеротныя радыяактыўныя ападка на 14 тысяч квадратных міль, што роўна тэрыторыі Масачузетса, Род-Айленда і Канектыкута. Аўтары ўказанай кнігі робяць вывад, што «ўсе краіны свету павінны нястомна дабівацца спынення выпрабаванняў».

Усе вышэй прыведзеныя факты бяспрэчна сведчаць аб тым, што рост радыяактыўнасці з'яўляецца сур'ёзнай пагрозай для жыцця людзей, для будучыні чалавецтва, але правячыя колы ЗША і Англіі, зацікаўленыя ў гонцы атамнай зброі, у палітыцы халоднай вайны, прабуюць або ўтаіць, або замаўчаць ад сусветнай грамадскасці гэтую небяспеку. Пан Уодсварт тут, у камітэце, гаварыў аб выступленні перад аб'яднанай камісіяй па пытаннях атамнай энергіі кангрэсу ЗША больш чым 50 амерыканскіх вучоных. Але чаму ён нічога не сказаў аб тым, што выступленні гэтых вучоных сведчаць аб яўнай небяспечнасці выпрабаванняў ядзернай зброі для здароўя цяперашніх і будучых пакаленняў чалавецтва?

Трэба з усёй сур'ёзнасцю аднесціся да небяспечных вынікаў атамнай радыяцыі

3 поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы